Telefon št. 119. Poštnina plačana v gotovini. Posamezna številka 1·25 Din.

DELAVSKA POLITIKA

POLITIČEN DNEVNIK

Št. 20. V Ljubljani, ponedeljek 25. januarja 1926. Leto I.

Izhaja vsak delavnik ob 11. dopoldne.
Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.
Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Ljubljana, Breg 12. pritličje.
Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.
Naročnina za državo SHS znaša mesečno: v Ljubljani in po pošti 20·— Din, po raznašalcih izven Ljubljane 22·— Din, za inozemstvo mesečno 32·— Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socijalne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1·— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1·— Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 3·— Din. Pri večjem številu objav popust.

Podgorski:

Marksistično delavstvo, naprej!

Volitve v Delavsko zbornico bi morale biti za vsakega marksista, pa naj bo pripadnik katerekoli smeri, jasen dokaz, da mora delavstvo, ki stoji na stališču razrednega boja, skupno braniti razredne ustanove in razredne težnje. Zakaj? „Delavska zbornica" je n. pr. taka inštitucija, ki mora zastopati in zagovarjati **razredne** interese delavstva, je torej eminentno **razredna** ustanova, kakor so **razredne** ustanove Trgovsko-obrtna zbornica, Zveza industrijalcev in cela vrsta drugih, delodajalsko-kapitalističnih inštitucij. Interese delavstva v Del. zbornici pa morejo braniti samo delavci.

Za volitve v Delavsko zbornico se potegujejo tudi razne krščanske, narodne ter take in enake „delavske organizacije", ki pravijo, da bodo v Del. zbornici zastopale proletarske koristi. Ne glede na to, da so vse te „delavske" organizacije samo kot **filijalke meščanskih strank**, je treba pribiti, da te organizacije **priznavajo sedanji kapitalistični red**, so torej **proti** razrednemu boju **proletarijata**. Vse te tudi „delavske" organizacije imajo v programu neke vrste solidarizma med delom in kapitalom, iz česar sledi, da bi bila Delavska zbornica, če bi prišli v njo zastopniki takih organizacij za delavstvo **neuživna limonada**, ne pa inštitucija, ki mora s pomočjo **razrednih delavskih organizacij** stati neprestano na braniku proletarskih razrednih interesov!

Proti pravim delavskim organizacijam, ki se tudi v Sloveniji že dolga leta borijo za delavske pravice in ki so mnogo teh, sedaj ogroženih pravic izvojevale, nastopajo ljudje iz strank in organizacij, ki so pred 20—30 leti in tja do preobrata, če že ne z železno silo, vsaj z zaničevalnim prezirom šli preko delavskega gibanja. Zopet enkrat se moramo spomniti na one čase, ko je delavsko gibanje v Sloveniji bilo komaj v povojih. V tistih časih, ko delavstvo ni imelo nobenih pravic, se ti ljudje niso prav nič brigali za „delavske interese" in za delavske zbornice. Nasprotno! V tistih časih smo n. pr. slišali, da je častiti, sedaj pokojni voditelj narodno napredne, danes demokratske stranke v javnem ljubljanskem zastopu izjavil, da on in njegova stranka ne morejo pristati na to, **da bi hlapec imel enako volilno pravico kakor gospodar.** Nadalje smo v tistih časih črno na belem čitali krilatico, ki jo je napisal, ali vsaj bil za njo odgovoren drugi voditelj iste stranke na Goriškem: **„da za delavca-socijalista ne sme biti v deželi kruha!"** In končno ne smemo pozabiti, da med tem, ko je pokojni dr. Krek oznanjal krščanski socijalizem, so duhovni na prižnicah pridgali krščansko ljubezen s tem, da so z več ali manj neokusnimi pridevki blatili tiste, ki so razširjali socijalizem ter svečano trdili, **da delavec, ki zahteva boljšo plačo je puntar in od boga zavržen ničvrednež**, katerega se mora vsak izogibati! V teh navedbah imamo samo par primerov, kako so današnji „prijatelji" delavstva iz meščanskih strank, v časih, ko je bilo delavstvo popolnoma brezpravno, za delavstvo „delali".

Po preobratu, ko je bilo delavstvo v Sloveniji enotno, ko so bile delavske organizacije mogočen jez v obrambi in boju proti porajajočemu se jugoslovenskemu kapitalizmu in reakciji, se je tem prijateljem delavstva posrečilo razbiti enotnost delavskih organizacij, razcepiti delavstvo v razne struje in potem v smislu „solidarizma" med kapitalisti in delavci potom „Večernega lista" voditi delavstvo na **Zaloško cesto**, potem državne nevarnosti v **Obznano itd.** In tekom zadnjih pet let, ko smo se marksisti med seboj prepirali in se češče zaradi nepomembnih stvari med seboj klali so ti naši meščanski „prijatelji" **odvzeli delavstvu skoro vse pridobitve, ki jih je prej potom naših, tedaj zelo močnih organizacij izvojevalo!**

Že v začetku sem povdaril, da so volitve v Del. zbornico zgovoren dokaz, da moramo **enotno** nastopiti, če hočemo zmagovati.

V teh dnevih, ko se odloča usoda pravih delavskih interesov, sedaj, ko se ima odločiti ali bo v Del. zbornici govorila **delavska razredna zavest**, moramo vsi zavedni marksisti brez razlike na plan in pozabljajoč na vse, kar nas je ločilo oziroma še loči, naskočiti kompaktno in pogaziti vse naše nasprotnike! Le tako bomo skupnega sovražnika skupno premagali! Skupno v boj za zmago „Združene delavske strokovne zveze Jugoslavije!"

Vladna kriza — kriza režima. — Nove volitve.

Belgrad, 25. jan. Ona pristno naša politična komedija, ki se vleče že nekaj let, in katero poznamo pod kroničnim imenom: vladna kriza, se nadaljuje. Z nastopom RR režima se je govorilo in pisalo, da je narodni sporazum dosežen in da bo sedaj vlada delala mirno in sistematično na rešitvi notranjih in zunanjih problemov. V resnici je pa bil takozvan narodni sporazum le skrita politična kalkulacija Radiča in Pašiča, kako se bosta med seboj ukanila. V Belgradu se medtem nadaljuje politika intrig in prikritih priprav. Aca Stanojevič, predsednik radikalnega kluba, je že zopet v Belgradu; konferira, intervenira; Pašič, pravijo, da je tudi že na potu domov. Laza Marković na eni strani, Ljuba Jovanović na drugi, igrata svoje vloge naprej. Isto premikanje figur, isti prizori in besede, kakor smo jih že vajeni skoro sedem let, in ki se ponavljajo ob vsaki hujši vladni krizi. Ni dvoma, da se v Belgradu nekaj pripravlja, ni dvoma, da bo plačal račun neprevidni Radič, ni dvoma, da bodo radikali tako ali tako obdržali vso moč. Čemu je romal Pašič v tujino, vedo bogovi. Čez nekaj dni bodo to končno vedeli tudi navadni jugoslovanski državljani. Izgleda, da bo le Pašič zopet reševal situacijo in da ne bo nič iz pobožne želje njegovih tekmecev, da bi ga strmoglavili. Vsi znaki kažejo, da se bo kriza rešila — z razpisom novih volitev. Radikali se že bahajo, da imajo pooblastilo v rokah. Prihodnje dni bo položaj približno razjasnjen. Vprašanje je sedaj, kako vlogo bodo zopet igrali samostojni demokrati, in kako se bodo tolažili naši klerikalci.

Nevarnost vojne med Rusijo, Japonsko in Kitajsko.

Moskva, 25. jan. Vlada je odredila priprave, da rusko vojaštvo vkoraka, kar bo imelo nedogledne posledice in pomeni pričetek oboroženega konflikta. Ker je v Pekingu med vlado in drugimi rivali še nejasno stališče, je mogoče, da vlada želi sovjetsko pomoč proti mandžurskemu poveljniku in drugim nasprotnikom. Očividno pa, da se po sedanji perspektivi iznova vzplamti meščanska vojna na Kitajskem ter zmeda med svetovnimi silami, ki bodo skušali čuvati svoje interese v vzhodni Aziji.

Dunaj, 29. jan. Na odločni nastop ruske vlade je vlada v Pekingu naročila mandžurskemu diktatorju Čang Tso Linu, naj izpusti upravnika iztočno-kitajske železnice Ivanova. Čang Tso Lin se je postavil vladi po robu, ker ima zaslombo v Japonski.

Pariz, 25. jan. Karahan je zadnji čas nastopil proti Kitajski z odločno kretnjo. Povod k temu mu je dalo ravnanje Čang Tso Lina, ki je dal aretirati ruskega upravnika iztočno-kitajske železnice Ivanova. Početje Čang Tso Lina je očividno posledica angleških intrig napram Rusiji.

London, 25. jan. Med kitajskimi generali se vrše srditi spopadi. Čang Tso Lin in Vupejfu se nameravata s svojim člani združiti pri Hangkau in udariti nato proti jugu. Vsled vojnih operacij je prekinjen železniški promet na progah Peking-Mukden in Peking-Hangkao.

Moskva, 25. jan. Aretacija upravnika iztočno-kitajske železnice je vzbudila po vsej Rusiji veliko ogorčenje, zlasti ker je iz vse zadeve jasno razvidno intrigiranje Anglije, ki bi se rada polastila iztočnih železnic. Ruski poslanik je Čang Tso Liun zapretil, da zasedejo železnico ruske čete, ako povzročitelji te afere ne dajo zadoščenja in ako vlada tedaj ne izpusti aretiranega Ivanova.

Preganjajo in zapirajo, ne povedo zakaj.

Belgrad, 25. jan. Preganjanje komunističnega delavstva se nadaljuje. Belgrajski zapori so prenapolnjeni. Aretacije in pogromi se vrše tudi v notranjosti države. Svobodoljubna javnost je vsled tega nečuvenega, po ničemer utemeljenega preganjanja, močno vznemirjena. Policijske oblasti ne morejo ali nočejo dati nobenih več ali manj tehtnih pojasnil o vzrokih tega v javnosti nepričakovanega postopanja, le namigujejo o tem in onem, da se je baje pripravljala zarota (!), da pridejo na dan še čedne stvari itd. Kakor navadno, se bo kmalu izkazalo, da je bil povod temu preganjanju drugi, da se je morda izrabljalo „komunistično nevarnost" v politične vladne svrhe in špekulacije, ki nimajo prav nič opraviti z delavskim gibanjem. Delavstvo pripravlja protestno akcijo, da reši svoje tovariše. Policijske oblasti pa pravijo medtem, da se bodo preiskave in zapiranje nadaljevali širom cele države.

Vlada skrbi le za davčno obremenjevanje.

Belgrad, 25. jan. Ker je v državnem proračunu predvideno za skoro dve in pol milijarde dohodkov, namerava finančni minister znatno zvišati posredne in neposredne davke. Posredni davki bodo dali državi 3646 milijonov, neposredni 1688 milijonov, monopoli 2426 milijonov, a državna gospodarska podjetja 4821 milijonov. Občutno je zopet udarjena Slovenija, ki bo plačala 8 milijonov, 106.000 milijonov realnih davkov (nad tri miljone več ko lansko proračunsko leto). Trošarina bo vrgla 781 milijonov, takse 1159 milijonov, carina pa 1706 milijonov. Vse postavke so skoro za 200 milijonov višje od lanskega proračuna. Davki na plače državnih nameščencev bodo nesli državi 45 milijonov, invalidski davek 160 milijonov, davek na poslovno obrt pa 250 milijonov.

Pred garancijskim paktom med Jugoslavijo in Italijo.

Belgrad, 25. jan. Ker se na političnem obzorju zopet pojavlja možnost priključitve Avstrije k Nemčiji in ker locarnski dogovor ne nudi garancij za italijansko mejo na Tirolskem, je pokrenila italijanska vlada vprašanje garancijskega pakta za našo državo. S tem paktom naj se izpopolni rimski dogovor iz l. 1924.

Nesramna predrznost sovražnikov delavstva.

Na klerikalne denuncijacije v Belgradu je poslal minister socijalne politike v Ljubljano komisarja, ki naj preišče, ali se vrše volitve v Delavsko zbornico v zmislu zakona in predpisov ali ne. Komisar je zaslišal v petek vse predstavnike list, v soboto pa glavni volilni odbor. Z neverjetno neslanostjo so nastopali pri zaslišavanju klerikalci in Bernot, ki so si pri tem zaslišanju podali bratske roke proti interesom delavstva. Nič lepše vloge niso igrali narodni socijalci. Značilno za vse navedene stranke je pa to, da niti ena ni navajala neštetih konkretnih slučajev terorja in volilnih sleparij od strani delodajalcev, ki se vrše pod njih patronanco, nasprotno pa niso mogli navesti nobenih dokazov za protizakonito in nekorektno postopanje glavnega volilnega odbora in naših zaupnikov. O bistvenem poteku zaslišavanja poročamo jutri. Že danes pa pribijamo te najnovejše lopovstvo naših klerikalcev. Ravno ko so v štotič pisali v svojem »Slovencu«, da je »Slovenija kolonija« srbskega centralizma, so pozvali v Ljubljano zastopnika centralistične vlade, da nastopi proti avtonomni slovenski delavski ustanovi. Hinavci. Takim ljudem se je mogla pridružiti pri takem poslu samo takozvana Bernotova kongregacija. Zaslužili so si jo!

Razredno zavedni proletarijat je porazil nasprotnike!

Odločeno je!

Še par dni, in volitve v »Del. zbornico« bodo pri kraju. Povedali smo že, da bodo te volitve presenetile vse naše nasprotnike. Klerikalci, demokrati ter vsi taki in enaki »prijatelji« našega delavstva so računali, da bo delavstvo tudi ob tej priliki šlo razcepljeno v boj in tako omogočilo svojim izkoriščevalcem in tlačiteljem, da zavladajo tudi v »Del. zbornici«. Vrezali so se. Naše delavstvo je pravočasno spoznalo nevarnost, ki mu preti, združilo se je in se vrglo s tako silo na delo, da je vsa pisana zalega njegovih sovražnikov kar obstrmela. Zlasti v klerikalnem taboru je zavladala vsled tega taka poparjenost in besnost, da bi prodali svojo dušo črnemu vragu, če bi vedeli, da morejo s tem preprečiti to veličastno zmago naših združenih razrednih organizacij. Šele sedaj uvidevajo, kako dalekosežnega pomena je zmaga delavstva v »Del. zbornici« tudi z ozirom na nadaljno politično izrabljanje njihove moči v Sloveniji. Klerikalci so mogli dobiti ljubljanski mandat pri zadnjih volitvah v nar skupščino samo vsled hude razcepljenosti, ki je takrat še vladala v našem pokretu. Vsled te razcepljenosti so mogli tudi na ljubljanski občini več govoriti in pritikati, nego bi jim bilo mogoče, če bi bilo delavstvo pri občinskih volitvah nastopilo enotno. Z njihovim postopanjem pri volitvah v »Del. zbornico« so se do kraja razkrinkali. Pokazali so tako odurno mero besnosti, grabežljivosti in sovraštva proti delavstvu, da jim to njihove zločine ne bo nikoli več odpustilo. Šli so celo, in poklicali na pomoč belgrajsko vlado in policijo, da ukanejo delavstvo za njegove poštene glasove. Kako bi bilo za nje lepo in prijetno, če bi mogli servirati sedaj našemu proletarijatu še eno Zaloško cesto! To ne more več ostati pozabljeno. S svojim postopanjem so zapravili zase »Del. zbornico«, zapravili so tudi Koroščev ljubljanski mandat, zaigrali so tudi vsako možnost večjega upliva na ljubljanski občini. To je že danes vsakemu jasno.

Odtod njihova besnost, odtod vsi njihovi histerični napori.

Vse zaman. Odigrali ste med našim delavstvom. Meščevanje pride, strašno maščevanje. Pogaženi boste vi in vaši čedni bratci demokrati. Tako je zapisano v naši knjigi.

Na plan, delavci! Razjurite vso nasprotno vam svojat! Še par dni, in zmaga bo vaša!

Kvišku srca!

Vkup žuljave roke!

Živela delavska »Delavska zbornica«!

Sodrugi — pozor!

Povejte vsem volilcem, da so glasovnice, katere pošljejo po pošti krajevnim volilnim odborom, neveljavne! Krajevni volilni odbori so upravičeni sprejemati glasovnice na dan 2. februarja od volilcev, ki bodo glasovnice osebno oddali.

Glasovnice, katere prejme Glavni volilni odbor za volitve v Delavsko zbornico pred 2. februarjem 1926, bodo neveljavne.

Vse volilce pozivamo, da oddajo glasovnice našim zaupnikom. Te glasovnice bodo predstavniki »Združene delavske strokovne zveze« osebno oddali glavnemu volilnemu odboru v času med 2. in 7. februarjem 1926.

Ne trgajte oddajnih listov s kuvert! V kuverti mora ostati rjava glasovalna legitimacija in naša tiskana glasovnica: Glasujem za listo »Združene delavske strokovne zveze Jugoslavije.«

Volilni odbor ZDSZ.

JAVNO IN ODPRTO PISMO

na avtorja članka v „Slovencu" št. 15 z dne 20. t. m., kateri se skriva za urednikov hrbet in piše pod naslovom **„Teror socialdemokratov v predilnici v Litiji.**

Pribijemo: Predilnica v Litiji je dobila po kontrolnem organu 777 volilnih glasovnic, katere so se preštele ob navzočnosti g. ravnatelja Preissa. Predilničarji imajo v tovarni edino strok. organizacijo SDZJ, katera je glasom svojih članov pooblastila ss. Sluga Filipa, Birjukov Andreja in Vidmar Filipa za razdeljevalce glasovnic.

Tako se je tudi zgodilo. Zaupniki so glasovnice natančno po predpisih razpečavali. Delavstvo je popolnoma svobodno volilo ter se z večino odločilo za listo **ZDSZJ.**

Da zaupniki nikomur nismo trgali glasovnic iz rok dokazujejo resničnost tega vsi podpisi; ob tej priliki povdarjamo, da je vsebina članka v „Slovencu" popolnoma izmišljena in neresnična, pač pa je člankar zamenjal z nami klerikalnega kandidata Tomažiča Lojzeta.

Da pa „Slovenec" bruha take izmišljene stvari, je samo na sebi razumljivo, ker vidi da se iz nekdanje klerikalne trdnjave Litija širi razredno zavedni delavski kader.

Litija, dne 20. januarja 1926.

Priče:	Zaupniki:
Wuk Viktor	Sluga Filip
E. Hirš	Vidmar Filip
Kolman Franc	Birjukov Andrej
Kapša Jernej	

Resnica o kandidatih »Neodvisne delavske liste.«

»Jutro« je pisalo, da je njihov kandidat g. Tomaž Schweiger preklical izjavo v »Del. Politiki«, s katero ni podpisal kandidature na nobeni listi. Izjava v »Jutru« je datirana z dne 17. t. m. Resnica pa je ta, da je **Tomaž Schweiger na javnem shodu v Ptuju 17. t. m. ob pol dvanajsti uri ponovno izjavil, da ni podpisal kandidature na nobeni listi.** — Torej »Neodvisna delavska lista« je in ostane **neveljavna.**

Žandarmerija tudi nič ne pomaga.

V kočevskem rudniku vladajo pod ravnateljstvom gospoda Biskupskega brezdvomno najneznosnejše razmere za delavce izmed vseh rudnikov v Sloveniji. Ko so se delile kuverte rudarjem, so bili poklicani žandarji, da bi se rudarji bali voliti rdeče. Toda lista ZDSZJ je kljub temu zmagala, ker delavstvo zmaga, kadar ima trdno voljo zmagati.

Novo kapitalistično nasilje.

Podjetnik Franzl v Ljubljani menda tudi misli, da ima delavec samo pravico garati, a da ne sme odločati niti o svoji Delavski zbornici. Kajti on ni hotel razdeliti volilnih kuvert delavcem, temveč je rekel: Vsakdo naj podpiše kuverto v pisarni ali pa dobi knjižico. — Glavni volilni odbor ZDSZJ je izročil zadevo državnemu pravdništvu.

Nasilje podjetnikov v Ribnici.

13. t. m. je imel v Ribnici na Dolenjskem shod s. Štukelj. Govoril je tudi o volitvah v Delavsko zbornico. Demokratski lastniki ribniške opekarne pa strašijo sedaj delavce, da je Štukelj komunist in da bo odpuščen vsak delavec, ki bi glasoval za listo ZDSZJ. Tudi to „svobodomiselnost" podjetnikov naj si ogleda g. komisar, ki so ga priklicali klerikalci.

Zidani most — rdeč.

Ni dolgo tega, ko so nas zavedne sodruge iz Zidanega mosta »Naprejevci« v svojem časopisu blatili. Sedaj so pa volitve v Del. zbornico, in iščejo glasove ter so nam poslali letake na naslov s. Jazbec-a, kateri je zaveden član strok. organizacije, O. R. S. J. Ker se on zaveda, da je le v slogi moč ter da je Delavska zbornica delavski parlament, je poslal Bernotovemu veleodličnemu tajniku in prvovrstni kapaciteti Leskovšeku vse v redu nazaj, kakor je sprejel. Pri priliki smo si ogledali kandidatno listo, katera je izvrstno izbrana. Zahvaljujemo se mu obratni zaupniki, kakor tudi strokovni odbor s s. Jazbecom na čelu, za njegov pravilen in preudaren korak ter kličemo vsemu delavstvu širom Slovenije: »Delavsko zbornico — delavcem! Zato glasujte vsi za listo ZDSZJ.«

Delavec.

Kje se vrše podjetniška nasilja?

Podjetniki si upajo terorizirati delavce le tam, kjer ti niso strokovno organizirani. To dokazuje vedno jasneje vsak novi dan v volilnem boju. Naše organizacije obstoje v večini podjetij in večini krajev, zato bomo tudi zmagali. Eno pa sledi iz tega: Ne samo to, da mora dobiti delavstvo Delavsko zbornico, ampak tudi to, da se vse delavstvo brez izjeme strne v močnih enotnih strokovnih organizacijah. Z njimi bo delavstvo čuvalo svojo Delavsko zbornico in izvojevalo še nove uspehe.

Pozor!

Vse kuverte se morajo zbrati na onih zbirališčih, ki jih je določil glavni volilni odbor v svoji zadnji okrožnici. **Vse kuverte** bo prišel **osebno** iskat delegat glavnega volilnega odbora. **Nobene kuverte po pošti!**

Poslednja pot sodruga Ljudevita Periča.

Kako je bil naš Perič spoštovan, kako so ga cenili in ljubili njegovi somišljeniki in prijatelji, je izpričala najlepše in najzgovornejše ogromna udeležba občinstva, zlasti pa našega delavstva, pri njegovi poslednji poti na kraj večnega počitka. Mimo gostega špalirja, ki ga je tvorilo občinstvo iz vseh slojev in ki se je vil od Miklošičeve ceste do Mestnega doma in dalje, se je pomikal dolg, impozanten sprevod, z neštetimi venci in zastavami. Naše zavedno ljubljansko delavstvo se ni moglo častnejše odolžiti spominu svojega pr[illegible] delavskega župana, svojega vrednega druga in sobojevnika.

Na čelu sprevoda so vihrale rdeče zastave naših organizacij; za tem pa dolga vrsta vencev, ki so jih poklonile spominu svojega somišljenika in sodelavca naše najrazličnejše politične, strokovne, kulturne, gospodarske in druge organizacije in skupine delavcev, privatnih in občinskih podjetij, plinarne itd. Za zastavami in venci pa dolga, skoro nepregledna množica ljudstva, ki je udana spremljala poslednjič našega odličnega sodruga. Pogreba so se udeležili tudi zastopniki občine in drugih uradov, tovariši dobrovoljci ter zastopnice ženske organizacije. Delavsko pevsko društvo „Ivan Cankar" je zapelo pri hiši žalosti, kjer so tvorili častno stražo naši zastavonoše, „Vzbujenje duhov", godba je pa na dolgi, težki poti ponavljala žalostne akorde. Ob solnčnem zatonu se je zbral ob grobu žalostni izprevod, ob grobu sta se poslovila od nepozabnega našega Periča v imenu stranke in socijalističnega občinskega kluba sodruga Čobal in Golouh, ki sta proslavila delo in življenje pokojnega, njegovo ljubezen do naše ideje, njegovo udanost njegovo zavzemanje za zmago zaničevanega, a vendar veliki bodočnosti zapisanega delavskega pokreta.

Rdeče cvetke so padale na njegov grob, rdeče zastave so se klanjale. Delavsko pevsko društvo je zapelo svoj „Vigred se povrne".

Težko so se ločili poslednjič od svojega druga in prijatelja vsi, ki so ga cenili in ljubili.

Že dolgo ni bilo v Ljubljani take žalne manifestacije, že dolgo ni bilo tako vsesplošnega žalovanja, kakor za sprevodom našega Periča. Videli smo tu zlasti vnovič vso zavedno proletarsko Ljubljano, ves zavedni naš delavski svet, brez razlike, kakor ga nismo že videli leta in leta. Da, Perič je bil res mil našemu delavstvu, ki ga ne bo pozabilo, ker ono ne pozablja svojih najboljših mož, delavstvo zna ceniti vsak pošten, nesebičen napor, vsako plemenito delo in življenje.

Poslednja pot našega Periča je bila vredna njegovega spomina.

Charles Dickens:

20.

Božična pesem

v prozi.

Ljudje, ki odmetujejo sneg na strehah, so razigrane volje in nagajivo-veseli, kličejo se izza ograj ter izmenjajo zdajinzdaj za šalo kepo snega — bolj nedolžna puščica ko marsikaka beseda — in se od srca nasmejejo, če pogodi, in nič manj od srca, če zgreši. Trgovine perotninarjev so še vedno napol odprte in trgovine sadjarjev žarijo v slavi. Tu stoje veliki, okrogli, trebušasti jerbasi kostanjev, oblikovani slično telovnikom veselih priletnih gospodov, ki slonijo ob vratih in silijo v mrtvoudnem obilju na cesto. Tu so rdeče, rjavolične, debele španske čebule, ki se blešče v svoji tolšči kakor španski bratci in iz predalov hudomušno namigavajo dekletom, ki hodijo mimo in sramežljivo pogledavajo na obešeno omelo. Tu so hruške in jabolka, nakopičene v visoke piramide; kite grozdov, ki iz dobrohotnosti prodajalca bingljajo na vidnih mestih, da morejo mimohodeči brezplačno požirati svoje sline; tu so kupi lešnikov, z mahom porastlih in rjavih, ki obujajo s svojim vonjem spomine na davne sprehode po gozdu in prijetno šuštenje do gležnjev segajočega suhega listja; tu so norfolkska jabolka,[18] debela in črna (kar dela zelo očitne rumene pomaranče in limone), kojih čvrsta in sočna telesa gledalca rujno prosijo in rotijo, da jih nese v papirju zavita domov in použije po obedu. Zdi se, da celo zlate in srebrne ribe v stekleni posodi sredi izbranega sadja, dasi članice omejene in stoječekrvne pasme, čutijo danes nekaj izrednega: vse do zadnje plavajo sopihajoč počasno in hladnokrvno krog in krog svojega malega sveta.

Prodajalne živil, prodajalne živil! Do malega so zaprte, morebiti z dvema ali eno oknico; a skozi te razpoke — kako lesketanje! Ni samo, da skledici tehtnice veselo zvenita ob prodajalniško mizo ali, da se motvoz in vretenica tako jadrno poslavljata ali, da rožljajo pločevinaste škatle dol in gor kakor v rokah glumača ali, da je mešani vonj čaja in kave nosu tako prijeten ali, da je rozin toliko in so tako čudovite, mandeljni tako silno beli, palice cimeta tako dolge in ravne, druge dišave tako izborne, vkuhano sadje tako zgneteno in z raztopljenim sladkorjem obloženo, da jemlje sapo in pogled najhladnejšim gledalcem. Niti ni samo to, da so smokve sočne in mesnate ali, da francoske slive rdijo v skromnj kislobi iz nališpanih škatelj ali, da je vse dobro za jed in v božični obleki; odjemalci so vsi tako nagli in deroči v nadebudnem pričakovanju mnogo obetajočega dneva, da zadevajo pri vratih drug v drugega, kakor nori lomijo vrbje jerbasov in pozabljajo, kar so nakupili, na prodajalniški mizi, drvijo nazaj ponje in napravijo sto in sto sličnih pogreškov v kar najbolj šegavem nastroju; prodajalec in njegovi so tako odkriti in ljubeznivi, da bi bila lahko uglajena srca, s katerimi so si zadaj pritrdili predpasnike, njihova prava srca, izpostavljena na ogled javnosti in božičnim kavkam, da jih kljuvajo, če se jim hoče.

Kmalu vabijo zvonovi vse dobre ljudi v cerkev in kapelo, in ljudstvo prihaja po cestah trumoma v pražnjih oblekah in z vedrimi obrazi. Ob istem času se pojavi od mnogih zakotnih cest, ulic in brezimenih kotov nešteto ljudi, ki nosijo kosila v pekarne. Ti revni ponočnjaki menda duha posebno zanimajo; obstoji namreč s Scroogejem ob vratih nekega peka, snima pokrove z loncev mimohodečih nosilcev ter pokajuje njihova kosila s kadilom iz plamenice. To vam je čudovita plamenica; kajti enkrat ali dvakrat, ko se zaletijo nosači drug v drugega in sporečejo, kane nanje nekaj kapljic vode iz plamenice in pri tej priči se jim povrne dobra volja. Pravijo, da je sramota prepirati se na Božič. Tako je! Bog vé, da je!

Zvonovi umolknejo in pekarne se zapirajo; vendar se še vidi odsev vseh teh kosil in njihovega kuhanja v rosnem, vlažnem madežu nad pečjo vsakega peka; tu se kadi od kamenite obloge, kakor bi se kuhali njeni kamni.

„Ali ima poseben okus, kar kropiš iz plamenice?" vpraša Scrooge.

„Da, moj okus."

„Ali bi se prilegel danes vsakemu kosilu?" vpraša Scrooge.

(Dalje prih.)

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Ponedeljek, 25. jan.: »Obrt gospe Warrenove«, red C,

torek, 26. jan.: zaprto,

sreda, 27. jan.: »Ifigenija na Tavridi«, gostovanje v Celju, izven.

Opera.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Ponedeljek, 25. jan.:zaprto,

torek, 26. jan.: »Srce iz lecta«, »Poziv na ples«, »Capriccio espagnole«, red F,

sreda, 27. jan.: »Zvedave ženske«, red D,

Japonsko slovstvo. Dočim imamo prevedenega že nekaj indijskega slovstva, smo glede kitajskega in japonskega precej siromašni. Li-Tai-Pe ter nekaj manj pomembnejših, to je vse, kar imamo. Nemci in Čehi imajo že ogromno prevodno literaturo najboljših umetniških del rumenega plemena. Te dni je izdala »Frankfurtska književna založba« zgodovino japonskega slovstva, ki jo je spisal Francoz Revon, a v nemščino prevel Pavel Adler. Pripravlja se tudi češkoslovaški prevod. Kdaj dobimo tako knjigo Slovenci?

Na dražbi prodani arhiv. Te dni bodo prodajali na javni dražbi dragoceni arhiv španske vojvodske družine Osuna. Zbirka je menda najobsežnejša kar jih je doslej javnost poznala. Obsega bajno število milijon starih spisov o kroniki te rodbine. Najlepša listina izvira iz leta 848. Večina listin govori o junaških bojih proti Mavrom, katerih so se udeleževali člani te familije. Ker je arhiv velike važnosti za špansko zgodovino, je verjetno, da ga kupi vlada sama.

Karel Čapek:

Čisto delo.

Ne morem se trenotno spomniti, s čim se je pregrešil Sizif bogovom, da je bil obsojen vse večne čase valiti skalo na goro; ko jo privali skoro na vrh, se mu zmuzne iz rok in zdrči navzdol, nakar jo mora Sizif zopet privaliti do vrha. Gotovo je storil nekaj strašnega, da so mu bogovi naložili tako, takorekoč — svinjsko delo. Če bi bil obsojen, desettisoč skal valiti na gora in če bi se mu posrečilo šele enkrat v deset tisočih, da mu skala ne zdrči navzdol, bi bilo to sicer grozovita muka, toda še vedno ne vražja kazen. Vražja kazen ni namreč v tem, da mora Sizif težko delati, nego v tem, da mora opravljati nepotrebno in nesolidno delo.(Ne verujem, da mu je to dolgo ugajalo, temveč sem mnenja, da je nekega lepega dne pustil kamen ter šel k bogovom in izjavil, da noče več delati, raje gre tolči kamenje, popravljati ceste ali karkoli, samo da bo nekaj. Bogovi so ga uslišali in od onega časa je Sizif napravil ceste v Angliji, Franciji ali kjerkoli. Samo pri nas ne: to le mimogrede.)

Če imam kak izdelek v rokah, slabo in zanikrno plačo, ki slabo služi in kmalu žalostno konča kot vse slabe stvari, si mislim, kako je pri srcu delavcu, ki mu je bilo naročeno izgotoviti tak predmet. Delavec je slabo plačan in slabo razpoložen, pri delu ne žvižga veselih poskočnic, nego godrnja in zabavlja, svojega dela ne imenuje delo, nego prokleto šušmarstvo, zraven se ne šali, nego izgotovi kakor že mora biti. In ko je čas, vrže orodje in gre, ne da bi se ozrl. Še doma ima občutek more, v neugodju živo občuti vso nepravičnost na svetu.

Dobro razumem, da zahteva delavec boljšo plačo za svoje delo, ne razumem pa, da poleg boljše plače ne zahteva tudi boljšega dela. Rad bi doživel naslednjo dramatično socijalno sceno: Tovarniška pisarna, tovarnar ali ravnatelj nervozno zveči svojo cigaro, kajti nekaj tragičnega je v zraku, štrajkovno razpoloženje. Trkanje. Obratni odbor vstopi, samozavestno, grozeče.

»Vsedite se, gospoda,« se oglasi mož s cigaro z nenaravno uljudnostjo. »Kaj izvolite zopet?«

Delavski zaupniki se nočejo vsesti; mrk mož v bluzi stopi iz njihove srede. »Prišli smo zato, zato ker, da zato, ker so dejali sodrugi, da nočejo dalje delati tako!«

Možje so za govornikom pritrjevalno zamrmrali.

»Zakaj nočete delati?« vpraša mož s cigaro in se sili k mirnem tonu.

»Nočemo delati takega neumnega blaga,« pojasni mož v bluzi. »Gospod, to ni delo, moji sodrugi tu pravijo, da si ne bodo pustili več siliti izdelovati tako plačo. To so vendar smeti, tatvina, ki jo proizvaja tovarna. To je šmorn, vsak, ki kupi, si umaže prste. Materijal ni vreden počenega groša, delo ravno tako nič, vse je le slepарija, samo da blago ne stane veliko in da se zraven veliko zasluži. In tako smo se odločili, da ne bomo več delali take brozge. Če ne bo boljše, so rekli tovariši, odrečejo svojo pomoč.« (Pritrjevanje.)

»Toda gospoda,« de nato mož s cigaro, »tega se še ni slišalo. Mislil sem, da boste zahtevali višjo plačo, tako pa zahtevate nekaj nemogočega. Prvič ne izdeluje naša tovarna nikake brozge, nego le cenene reči. Drugič vas nič ne briga, kajti za kakovost izdelkov jamčim sam. Tako!«

»Jaz pa pravim: Brrr! Stoj!« Odgovori mož v bluzi. »Nas že briga, gospod, kajti tako delo nam ne nudi zadoščenja. Silite nas, gospod, delati slabše, kot smo zmožni. Delavec, ki da nekaj nase, bi rad delal pošteno delo, ne pa takih smeti! Vsak delavec se mora sramovati. Hočemo, da nas delo veseli, da smo ponosni na njega, počutimo se vse drugače, če imamo pošteno snov v rokah in če le moremo napraviti nekaj res prima. Zato imamo svojo socijalno pravico, gospod!«

»Kako pravico?« kriči mož s cigaro.

Ako bi mogel tedaj govorniku suflirati, bi mu zašepetal: »Socijalno pravico, biti pošten človek!« Ali ni ga še, ne moža s cigaro in ne moža v bluzi. In kdaj se bo res izvršil ta dramatični prizor!

Križem sveta.

Opica z metlo. V Pawtucketu (Amerika) je izvršila opica junaško delo, za katero bi človek v naši dobi prejel častno svetinjo. Šest razbojnikov je napadlo gospodarje neke farme, da jih opleni. Verjetno je, da bi roparji vse pobili, da se ni medtem vmešala opica, ki je najprej nanje navalila z ljutimi zobmi, nato pa pograbila slučajno v bližini stoječo metlo ter pognala v beg vseh šest lupežev.

Evropo zebe, Južno Ameriko peče. Iz Buenos Airesov poročajo, da vlada po vsej Argentiniji taka pripeka, kot jo niso doživeli že več stoletij. Solnčarica je umorila že nebroj oseb. Ljudje hite k morskemu obrežju in k bregovom rek, da si tam ohladе vroča telesa.

V Ameriki imajo okoli petindvajsettisoč kinematografov. Statistika omenja le kinematografe, ki imajo preko sto sedežev. Manjših filmskih pozornic pa je še mnogo več.

Takozvane filmske »zvezde«, za katerimi dére predvsem kratkokrilo devištvo, golobrado moštvo in pa zapuščene stare pozabljenke, imajo srečo, da jih z ozirom na vsesplošno razširjenje filma intervjuva mnogo novinarjev. Ti pa so objektivni ljudje, in večina njih si je edina v mnenju, da filmske »zvezde« niso baš zvezde, kar se tiče duha. Znamenite filmske zvezde, predvsem ženske, ne govore dosti o svoji umetnosti, ako jih kdo intervjuva ali izprašuje, kakor bi se reklo lepo po slovensko. Smehljajo se pa v obilni meri. Pač pa rade povedo ta ali oni stavek, ki so ga že čitale o kakem drugem intervjuvu, a najraje govore o vremenu, o železniških vožnjah in o krajih, kjer so doslej gostovale. Jasno je tudi, da ne zamolče svoje priljubljenosti, ki jo uživajo pri občinstvu. Pred kratkim je odpotoval na Dunaj novinar in intervjuval tako zvezdo. Vprašal jo je: »Kaj in kako mislite o moderni filmski umetnosti?« Diva se je smehljala. Reporter je to zabeležil kot izraz dvoma in stavil drugo vprašanje: »Ali ljubite svoj poklic?« »Seveda. Čez vse!« je odgovorila diva in se zopet smehljala. Nato vpraša novinar: »Kakšno filmsko vlogo nameravate igrati čez dvajset let?« Nato se filmska zvezda ni več smehljala.

Dnevne novice.

Gospodarstvo v Sloveniji gre svojo rakovo pot čezdalje bolj. Ni dosti, da jo izmozgavajo davki, ni dosti, da so ji v nekaterih delih uničile vremenske nezgode pridelke, še tisti del pridobnin, ki ga je Slovenija dosedaj mogla spravljati v promet, je v zastoju. Tu mislimo na lesno industrijo in lesno trgovino. Izmed obilice lesnih trgovcev, ki so se pojavljali po vojni, jih je večina zmrznilo, ostali so najbogatejši; sicer radi zastoja ne trpe tolikanj ti trgovci, trpi pač naš kmet in delavec, revščina se širi in širi, brezposelnih delavcev lesne stroke je vsak dan več, obubožava kmet, ker ne more spraviti v denar svojih tako dolgo čuvanih smrek ali hoj. Zdi se, da lezemo v daljno predvojno dobo. Ko je bilo na tisoče naših kmetij na prodaj in ko se je socijalna mizerija razlezla tako globoko v sloje, da ni bilo skoro leka. Bati se je, da dandanašnij Slovenija težko preboli te mnogobrojne krize, zlasti še, ko v državi nimamo dobrih državnikov, vsaj takih ne, ki bi znali dajati občim interesom prednost pred osebnimi.

Kdo sedi v ljubljanski davčni komisiji? Pišejo nam: Sedaj ko se delavstvo bori za Delavsko zbornico, je potrebno, da si malo ogleda tudi gori navedeno komisijo in videlo bo, da nima niti enega zastopnika v njej, ki bi se zavzel za njega, proti neznosnim davkom. Življenske važnosti za delovni stan je, da se vse delovno ljudstvo združi pri vseh bodočih volitvah, da končno povsod zmaga! V tej komisiji, kjer se odmerjajo vsakemu posamezniku v Ljubljani neznosni davki, sedijo osebe, katere ne zastopajo delovnega ljudstva, kar se vidi že pri odmerjenju davkov. Komisija je sestavljena iz gospodov: Medved, trgovec, Sodna ul., Sušnik, trgovec, Zaloška cesta, Golob, tovarnar globina na Viču, Mole, trgovec, Gosposvetska c., Uruš, trgovec, Šiška, Kaučič, predsednik gostilničarjev, Prule, Turk, mag. gerent, Vidovdanska c., Ogrin, sedaj predsednik Trgovsko obrtne zbornice in zidarski mojster, Prule, kateri bode imel veliko besedo v komisiji, Dell Cot, glavar v p., Zrinjskega cesta, Mosar izvošček, Trnovo, Rozman, čevljar, Rožna ul. Predsednik te komisije je bil do predkratkega časa dr. Podnebšek. Delavci vseh strank in kategorij, delavke in služkinje, naše edino mesto je v združeni delavski stranki. S plačevanjem takih davkov, moramo vzdrževati nepotrebne ljudi in stvari ter tudi prispevati za visoke podpore n. pr. Wrangelovcem, ki imajo poleg tega marsikdaj še dnevne službe. Združimo se, in pri prihodnjih volitvah v cenilne komisije, pošljimo tja naše ljudi, da nas ne bodo več tako davili z davki.

Nedavno smo čitali v slovenskem listu, da neko privatno podjetje Popović v Belgradu razpisuje tečaje, kjer bodo mogli kandidati v nekaj mesecih predelati toliko snovi, da bodo mogli na ta način delati izpite za več gimnazijskih razredov hkrati. Mi nismo nevoščljivi tistim, ki se bodo eventuelno okoristili s temi in takimi tečaji, mnenja pa smo, da šole same že producirajo skoro nadzadostno množino duševnega proletarijata. Slični tečaji bi sedanjo inteligenčno mizerijo le še večali. Sploh pa v belgrajske kurze ne verujemo dosti. Čudimo se le, kakšna podjetja vse država ne sankcijonira No, ker je zaenkrat seljačka republika izvodenela, dobimo vsaj seljačko prosveto.

Priglasitev inozemskih uslužbencev. Rok za vlaganje seznamov vseh inozemcev, zaposlenih dne 1. jan. 1926 na ozemlju inspekcije dela v Ljubljani, je podaljšan do 31. jan. 1926. Proti podjetnikom, ki bi v tem roku neupravičeno ne predložili pravilnih seznamov, bo inspekcija dela uvedla kazensko postopanje.

Poštni uradi na Hrvatskem bodo podržavljeni. Minister pošte in brzojava je sklenil, da podržavi 35 pokrajinskih poštnih uradov in je obenem poskrbel za tozadevno postavko v državnem proračunu. Večina teh podržavljenih uradov se nahaja pod zagrebškim in novosadskim ravnateljstvom.

V DELAVSKE DOMOVE »DELAVSKO POLITIKO«!

Nihče se ne zgane. Zadnjič smo objavili pod tem naslovom notico, ki je nismo prejeli niti od odbora društva nameščencev mestnega dohodarstvenega urada, niti od kakega člana tega odbora, in ki se je tikala delovnih razmer dela mestnega osobja. Prizadeti želijo, da se ohrani osemurni delovnik, in sicer želi to tudi oni del osobja, ki že sedaj dela le osem ur dnevno, ker je disciplinirano in solidarno v tem pogledu z vsemi ostalimi tovariši, ki morajo delati nad osem ur dnevno. Zato bodo vsi soglasno delali na ohranitvi odnosno na izvojevanju osemurnega delovnika. Nimajo pa niti eni niti drugi prav nič proti kontroli njihovega dela, ker si to kot vestni uslužbenci vsi naravnost želijo, da se vidi njihova poštenost in njihova dobra volja.

Državna podjetja se morajo zavarovati. Minister za šume in rude je odredil, da se morajo vsa podjetja v njegovem področju zavarovati proti nezgodam in požaru. Zavarovanje se izvrši potem javne licitacije.

Sejem za kožuhovino se vrši danes v prostorih Ljubljanskega velesejma. Ta sejem je organiziran na bazi detajlne prodaje in nakupa. Istočasno pa sprejema Lovska zadruga na sejmišču kožuhovino vse vrste v detajlu od lovcev in v večjih partijah od trgovcev v svrho februarja meseca vršeče se organizirane prodaje dražbenim potem. Vse informacije se dobe na dan sejma v uradu velesejma, oddelek Divja koža.

Zahvala. Podpisani se najtopleje zahvaljujem podružnici Splošne delavske zveze Jugoslavije v Tržiču ter Delavski zbornici v Ljubljani, osobito pa sodrugu Kopaču za intervencijo v moji zadevi. Z zadružnim pozdravom Matevž Klemenc.

Še ena železniška nesreča s hujšimi posledicami. Pripetila se je v bližini postaje Novi Dalj, kjer se je osebni vlak iz Subotice zadel v tovorni vlak, vozeč v nasprotni smeri. Lahko poškodovanih je bilo več popotnikov, življenje pa je izgubil neki trgovski potnik z Dunaja. Vlakovodja osebnega vlaka je bil težko ranjen, manipulantu osebnega vlaka je zdrobilo nogo. Tudi stvarna škoda je znatna. Promet je bil vzpostavljen šele po 16 urah.

Zopet železniška nesreča. Tovorni vlak št. 45, ki vozi iz Ljubljane v Zagreb, je snoči skočil s tira pri Blanci. Stvarne škode ni bilo, tudi ne ponesrečencev, le belgrajski vlak, ki prihaja v Ljubljano ob 19.30 je imel znatno zamudo. Nesrečo je povzročila napačno zastavljena kretnica.

Bil je jetičen, suhljat
praveat groba kandidat...
Zdaj pa hrust je tak! Zakaj?
Redno pije »Buddha« čaj! 75

Ponarejevalce tisočdinarskih bankovcev je prijela policija v Zagrebu in jih izročila sodišču. Glavna krivca Peter Car in Peter Javor, ki ju je aretirala policija v Nemčiji, bosta v kratkem izročena našim kriminalnim oblastim.

Veteranec. Te dni je umrl pri Sv. Jedrti nad Laškem Anton Zupančič, ki je v svoji mladosti šel s cesarjem Maksimiljanom v Mehiko. Ko so cesarja ustrelili v Queretaru, se je Zupančič vrnil v domovino, kjer je služboval kot rudar. Dovršil je 89 let.

Z doma je pobegnil komaj 16 letni pomočnik Škrabal Rudolf z Gline št. 10. Kaj ga je vleklo z doma, še ni znano. Čudno je le to, da zadnji čas moramo beležiti celo vrsto sličnih pobegov.

Pretepi so zopet na dnevnem redu. V vsakem je nekaj skrivnosti, vsi pa izvirajo iz čudežno malenkostnih kontraverzij. Včasih greš po ulici, pa ti nenadoma prileti klofuta. Tako se je zgodilo tudi Trampušu. Česnil ga je brez vsakega vzroka K., mu raztrgal obleko in ga precej čedno „izdelal.“

Drag obisk. V zadregi je bila neznanka in si je domislila nedopusten dovtip ter ga tudi izvedla. Šla je v stanovanje Z., izpraševala po neki služkinji, baje je bila njena prijateljica, ker je ni našla, si je obisk zaračunala in premeteno ukradla nekaj obleke in ženske čevlje.

Vlom. V stanovanje hlapca Kremžerja na Dunajski cesti št. 35 je nekdo vlomil in mu pobral krvavo zaslužen prihranek 750 Din. S sekiro je vlomil vrata in bil posla tako vešč, da je tudi nemoteno odšel.

Priležništvo ni vedno tako idealno, kot si ljudje predstavljajo. Tudi to je združeno z raznimi težavami in križi. C. se je sporekel s svojo neblagoslovljeno družico, ki mu je zaplenila orodje; zaplenil ji je čevlje in razbil v njenem stanovanju še nekaj šip. Na vse to ga je pa česnila s sekiro po glavi, tako, da je moral iskati zdravniške pomoči in jo seveda tudi ovadil.

V ogledalu si je nekdo kontroliral obraz, pa je pri tem odprl in sicer precej nasilno tudi omarico in odnesel precej lepo svoto 2000 dinarjev. Že prej je enkrat obiskal stanovanje iste gospe Vrhovec in odnesel tudi možu 1000 dinarjev.

Policijska kronika. Dne 23. januarja t. l. so bile izvedene sledeče aretacije: 1 radi vlačuganja in vložene sledeče ovadbe: 3 radi tatvine, 1 radi vloma, 1 radi telesne poškodbe, 2 radi poškodbe tuje lastnine, 1 radi razgrajanja, 1 radi kaljenja nočnega miru, 1 radi nedovoljenega orožja, 2 radi izsleditve bivališča, 1 radi nalezljive bolezni, 1 radi zasleditve v policijskem dnevniku, 1 radi povrnitve, 8 radi prekoračenja cestno policijskega reda, 12 radi prestopka pravilnika o zapiranju trgovin.

Sodišče.

Naši podeželski fantje se še vedno radi pretepajo in tukajšnje sodišče ima z junaštvi posameznih okoliških vasi precej opravka.

V bližini Ljubljane je popivalo šest fantov. Že v gostilni so se razdelili v dve stranki in najbolj pogumni fant je zaklical: »Onegavega bom še danes lopnil kot bika.«

Sodnik pravi G.: »No kako je bilo potem?«

G.: »Pri L. smo pili, na sv. Štefana dan je bilo in kraval je bil že prej. M. je peljal potem po cesti štiri punce, Š. je pa zavpil: »M., ne boš! Pa smo šli za njimi.« Seveda so se spoprijeli, nekaj jih je bilo laže, nekaj teže poškodovanih nazadnje pa v lepi druščini predstavljeni sodišču. Dogodek so opisovali dokaj romantično, bila je tudi lunojasna noč, pest in kol, nekaj zatečenih obrazov, prask, kričanja in kletve... Obsojena sta bila naposled dva najuplivnejša, prvi na 24 ur zapora, drugi na dvanajst ur zapora, s primernimi pritiklinami za poškodbo obleke in slično.

Pa naj še kdo pravi, da smo preživeli romantiko.

Celje.

Volitve v Delavsko zbornico. Vsi časopisi kriče o nekem terorju socijalistov pri volitvah v Del. zbornico! Gospodje, ali je to teror, če delavstvo med seboj agitira za svoje kandidate? Ali pa ni nasprotno to teror, če da podjetnik po navodilih meščanske politične stranke v svojem podjetju povelje, podpišite kuverte, ki ste jih dobili in jih oddajte meni nazaj, kajti z vašimi glasovi hočem po svoji volji razpolagati. Kaj pa bi rekli oče Rebek, če bi se njegovi ključavničarji predrznili vmešavati se v vašo obrtno-industrijsko zbornico in bi rekli: »G. Rebek, mi bomo določili, kdo bo dobil Vaš glas za Vašo zbornico.« Vidite, gospod Rebek in Vi ste zahtevali od svojih delavcev, da hoče vaša volja odločevati nad voljo vašega delavstva. Vi bodete rekli, saj so mi glasovnice prostovoljno izročili, rekel sem jim samo, da mi naj izročijo, oziroma da tako želim. Pa se zavedati, kaj to pomeni, če Vi vihtite z bičem eventualne brezposelnosti nad svojim delavstvom? Torej, kje je teror? Ravno tako, kakor ste napravili Vi, tako je napravil g. Pajk, izdelovatelj perila v Gaberjah z svojimi šiviljami. Gospod Pajk se tudi poteguje, da bi rad prodajal svoje blago konsumnemu društvu za Slovenijo, da bi njegove izdelke kupovali v konsumih organizirani delavci. Svojim delavkam pa pravi: »Vi ste moje služnje. O vaši usodi odločujem sam.« Tudi on je svojim delavkam vsilil svojo voljo, da so mu morale izročiti volilni materijal. Gospodje delodajalci, ali je to pošteno? Delavcem in delavkam kličemo: »Vstopite v združene strokovne organizacije in zlomite nasilje, ki se izvršuje nad vami!«

Klerikalci in volitve Westnovih delavcev. Klerikalcem ne gre v glavo, da so dobili v Westnovi tovarni volilni materijal v roke pošteni delavci, katere so si na javnem shodu izvolili delavci in delavke. Izvoljeni zaupniki so odločili, da se bodo delile glasovnice izven tovarne »Pri Jugoslovanu«. Določil se je čas, ob katerem lahko vsak delavec vzdigne svojo glasovnico. Nobenemu človeku se ni kratilo svobodno razpolaganje z glasovnicami, vsak jo je dobil in jo je tudi oddal tistemu zaupniku, kateremu je zaupal. V lokalu so imeli tudi klerikalci svojega zaupnika, včasih celo celi generalni štab. Seveda so se klerikalni petelini jezili, ko so videli, da delavstvo glasuje do 95% za listo »Združene del. strokovne zveze«. Začeli so vpiti o terorju, katerega ni bilo. Mlad fant z orlovskim znakom se je začel na enkrat dreti, da je to teror, kar se tukaj dela. Ko ga pa je naš zaupnik vprašal, kaj se mu je zgodilo?, je rekel: »Nič!« »Si dobil glasovnico?« »Sem!« »No, kaj pa še hočeš?« »To je teror!« Gospodje klerikalci, na takšne terorje se boste že morali navaditi, da bo delavstvo 90 do 100% glasovalo za socijalistične kandidatne liste. Vi lahko naše zaupnike blatite, obrekujete po časopisih, kričite o terorju, a delavska solidarnost se dviga nad vašo lažnjivostjo do zmage. Gorje vam, ko bo delavstvo popolnoma spoznalo vaše namene, ki jih imate od kapitalistov v interesu kapitalizma.

Hrastnik.

Konzumno društvo rudarjev ima svoj hranilni oddelek ter sprejema hranilne vloge. Obrestuje jih po 10 odstotkov. Vodi v lastni režiji pekarno. To je prva pekarna v naših revirjih. Delavci, od vas je odvisno, kako se bodo vsa podjetja razvijala. Le vi ste sila, kateri se mora vse vkloniti. Zahtevajte povsod le kruh iz pekarne rudarjev. Vlagajte svoje prihranke v hranilnem oddelku našega Konsumnega društva rudarjev.

Imamo več izvodov družinskega mesečnika „Pod lipo". Kompletno za leto 1924 in 1925 v zalogi. Mesečnik prinaša povesti Ade Negri, Lovra Kuharja, Kocjančiča, Vuka, Mile Klopčiča in drugih. Mladina, segaj po njih! Izobrazuj se! Dobi se v Konzumnem društvu rudarjev.

Črna.

Izjava. Podpisana Marija Lepičnikova, topilničarjeva žena v Črni pri Prevaljah, izjavljam, da izstopam z dnem 13. jan. 1926 iz zadruge „Sloga", nakupovalne in prodajne zadruge, r. z. z. o. z. v Ljubljani, ker nočem biti več članica te zadruge. Imam člansko knjižico štev. 88. Zahtevam, da vzame načelstvo „Sloge" moj izstop na znanje. V Črni dne 13. jan. 1926. Marija Lepičnikova.

Izjava. Podpisana Marija Modrejeva, topilničarjeva žena v Črni pri Prevaljah, izjavljam; da izstopam z dne 13. jan. 1926 iz zadruge „Sloga", nakupovalne in prodjane zadruge, r. z. z. o. z. v Ljubljani, ker nočem biti več članica te zadruge. Imam člansko knjižico št. 90. Zahtevam, da načelstvo „Sloge" vzame moj izstop na znanje. V Črni, dne 13. jan. 1926. S tem izjavljam, da izstopava obenem od Bernotove separatistične politične birokracije. Marija Modrejeva.

Bohinjska Bela. Na obzorju se svita, in tudi v naši prelepi dolini se vzbujamo ter pozdravljamo svobodo, ki mora zmagati nad buržujsko temo. Na temelju gesla „Proletarci vseh dežel, združite se!" se pripravljamo na odločen boj proti gnili meščanski morali. Poleg tega se držimo drugega gesla, ki pravi „V slogi je moč!" Vsem in vsakomur kličemo: „Zastava na braniku naših pravic se dviga in ponosno vihra, kot da nam prorokuje o naši zmagi." V zavesti zmage stopamo v predstoječi volilni boj za Delavsko zbornico. Po vsej Bohinjski dolini se razlega klic: „Glasujmo za listo „Združene delavske strokovne zveze Jugoslavije"!

Konzumentje! **Konzumentje!**

Pristopite za člana

Konzumnega društva za Slovenijo, reg. zadruge z o. z.

Pristopnina Din 2.50. -- Delež Din 300·—.

Skladi (rez. disp. pom. itd.) Din 2,250.000·—. Deležni sklad Din 1,250.000·—.

Hranilne vloge Din 6,250.000.

Lastni domovi: 1. Zadružni dom v Ljubljani (osrednja pisarna in veliko skladišče). 2. Zadružna hiša v Šiški (prodajalna). 3. Zadružni Dom z restavracijo na Glincah. 4. Zadružni Dom z gostilno v Tržiču. 5. Delavski Dom na Savi-Jesenicah. 5. Zadružni Dom z gostilno v Soštanju. 6. Ljudski Dom z gostilno (dve veliki poslopji) v Mariboru. 7. Zadružna hiša na Teznu. 8. Zadružni Dom v Prevaljah. 9. Zadružni Dom v Črni.

Zadružne prodajalne: 1. Ljubljana-VII (Kolodvorska cesta). 2. Ljubljana-Sodna ulica. 3. Ljubljana-Krakovski nasip. 4. Ljubljana-Vodmat (Bohorčičeva ulica). 5. Vič-Glince. 6. Borovnica. 7. Tržič na Gorenjskem. 8. Križe pri Tržiču. 9. Sv. Ana nad Tržičem. 10. Radovljica. 11. Lesce. 12. Slov. Javornik. 13. Sava-Jesenice. 14. Jesenice. 15. Kranjska gora. 16. Mojstrana. 17. Gorje pri Bledu. 18. Litija. 19. Ljubno v Sav. dolini I. 20. Ljubno v Sav. dolini II. 21. Soštanj I. 22. Soštanj II. 23. Celje. 24. Poljčane. 25. Rogatec. 26. Pragersko. 27. Ptuj. 28. Tezno. 29. Maribor. 30. Fala. 31. Št. Lovrenc na Pohorju. 32. Ribnica na Pohorju. 33. Muta. 34. Guštanj. 35. Prevalje. 36. Leše. 37. Mežica. 38. Črna I. 39. Črna II.

Zadružne gostilne: 1. Glince. 2. Tržič na Gorenjskem. 3. Maribor. 4. Soštanj.

Članov: 17.500. — Pristop se lahko prijavi v vsaki zadružni prodajalni in zadružni gostilni.

Konzumentje! **Posameznik je brez brambe v gospodarskem boju proti draginji, le z organizacijo postanejo šibki vpoštevani in močni.**

Organizacija konzumentov pa je

Konzumno društvo za Slovenijo r. z. z o. z.

Glavni in odgovorni urednik: Rudolf Golouh. — Izdaja konzorcij „Delavske Politike" (odgovoren Josip Pastorek) v Ljubljani. Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani. — Za tiskarno odgovoren Mihael Rožanec.